

2. HET VANGEN VAN SPECHTEN.

De Grote Bonte, de Groene en de Zwarte Specht zijn met vrij eenvoudige middelen gemakkelijk in hun slaap- en/of nest-holen te vangen. De hieronder te beschrijven vangtechniek zal ook wel gebruikt kunnen worden voor de Kleine Bonte Specht, maar met deze soort hebben wij geen ervaring.

Het vangen van spechten op het nest lijkt een hachelijke onderneming. SIELMANN (1961) heeft geconstateerd dat deze als schuw bekend staande vogels toch "nogal wat kunnen hebben" en ook VOGELWARTE HELGOLAND ea (1952) onderschrijft dit door te beweren dat spechten "gegen Störungen (öffnen) unempfindlich" zijn.

Alleen de Zwarte Specht zou gevoeliger zijn. In de praktijk is gebleken dat bovenstaande beweringen ten aanzien van de Groene en Grote Bonte Specht juist zijn, maar verder dat ook de Zwarte veel verstoring kan verdragen.

Onder een mannetje van deze soort konden we zelfs de jongen weghalen zonder dat hij het nest verliet. Het vrouwtje kwam op de stam van de nestboom zitten terwijl er een ladder tegenstond en zij zou allerwaarschijnlijkst de jongen hebben gevoerd, als we haar niet verjaagd hadden om nog even een paar handelingen aan het nest uit te voeren. Direct na ons vertrek werden de jongen gevoerd.

Ook Groene en Grote Bonte Specht hebben geen broedsels in de steek gelaten, noch van slaaphol verwisseld als we volgens onderstaande methode te werk gingen.

Voorop willen we stellen dat het werken met twee mensen verreweg het gemakkelijkste is. Om de nesten af te sluiten gebruikten we een conische prop bestaande uit een stukje licht gebogen aluminium en 3 aan elkaar gelijmde kurken in opeenvolgende maten. De grootste had als grootste diameter 6 à 8 cm (zie fig.1).

Deze prop werd afhankelijk van de geschatte hoogte van de nest/slaapplaats boven de grond met behulp van 1,2 of 3 in elkaar passende bamboestokken aangebracht in de opening. De tweede man kon dan de ladder plaatsen, de prop verwijderen en het netje voor de opening spijkeren. Het netje dat wij gebruikten was als volgt samengesteld:

Uit met canvas versterkt rubber van 3 mm dik waren twee precies gelijke ringen gesneden. Breedte van de ring ca 7 cm. Diameter opening ca 12 cm. De twee ringen werden op elkaar gelijmd, met daartussen de vrije rand van een langgerekt zakvormig netje. In het rubber werden vier ca 3 cm lange spijkertjes bevestigd (zie fig.2). Hiermee werd het netje voor de opening gespijkerd.

Om de specht uit de holte te krijgen heeft het weinig zin om tegen de stam te slaan. Ook porren in het nest heeft weinig resultaat, afgezien nog van het feit dat deze methode gevaar oplevert voor het broedsel. Beter is duidelijk hoorbaar weg te gaan.

Gewoonlijk zit de vogel reeds in het netje voor men een tiental meters weg is. Met een tangetje kan men dan het netje losmaken en de vogel kan geringd worden. Na het ringen de vogel terug in de holte zetten, de prop of een stuk tak losvast in de opening plaatsen en alle ander toebehoren als ladder e.d. een behoorlijk eind wegbrengen. Na 3 tot 5 minuten voorzichtig de prop of tak verwijderen met de stok en omzichtig weggaan. Vrijwel altijd blijft de vogel dan in de holte.

Het ringen van nestjongen van spechten is vrijwel onmogelijk. De nestopening is te klein om er een hand in te steken. En het werken met een soort lepel, zoals beschreven door VOMEL (Vogelwarte 1952) is ons nooit gelukt. Daar men niet in het nest kan kijken is dit voor ringwerk ook veel te riskant.

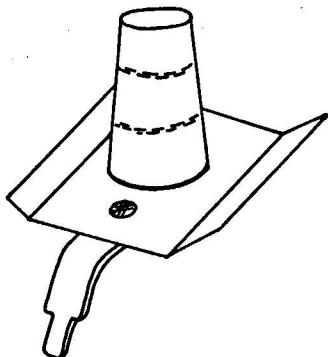
Als men er in slaagt de nestholten van Spreeuwen (eventueel andere hollenbroeders) zeer omzichtig te naderen kan bovengenoemde methode ook voor het vangen van deze soort gebruikt worden. In tegenstelling tot spechten echter, die zich bij gevaar juist in hun hollen verbergen, verlaten spreeuwen bij nadering vroegtijdig het nest.

LITERATUUR.

SIELMANN, H., (1961) Een jaar tussen de Spechten. Ploegsma, Amsterdam.

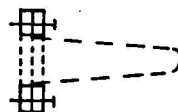
VOGELWARTE HELGOLAND UND RADOLFZELL, (1952). Beringen nicht-flügger Vögel. Ornith. Merkbl. 2: 9-10

figuur 1

Conische prop van kurken met aluminium schildje en strip. Deze laatste voor bevestiging van het geheel op bamboestok(ken).

figuur 2

Schematische tekening van het vangnetje.

G.M.P.Sponselee.

Naschrift.

In verband met een mierenonderzoek onderzocht de heer G.M.P.Sponselee (bioloog) een tijdlang de invloed van spechten op mieren. Zijn vangmethode blijkt ook voor het ringonderzoek goed bruikbaar te zijn. De heer Sponselee is trouwens zelf ook ringer.

Natuurlijk is het niet de bedoeling dat ieder zich op onze vrij schaarse spechten stort. Maar in voorkomende gevallen weet men nu een veilige methode om zonder kans op verstoring te kunnen werken.

Redactie